

Wat doet de Dialoog begeleider per dialoog-fase.

Vorbereiding:

1. Zorg dat je de Handleiding van de Waarderende Dialoog hebt. De handleiding is gemaakt door de ontwerpers van de dialoog en bevat informatie over het thema of de vraagstelling. Daarnaast bevat die handleiding kernvragen en subvragen met betrekking tot het thema die zijn afgestemd op de deelnemers .

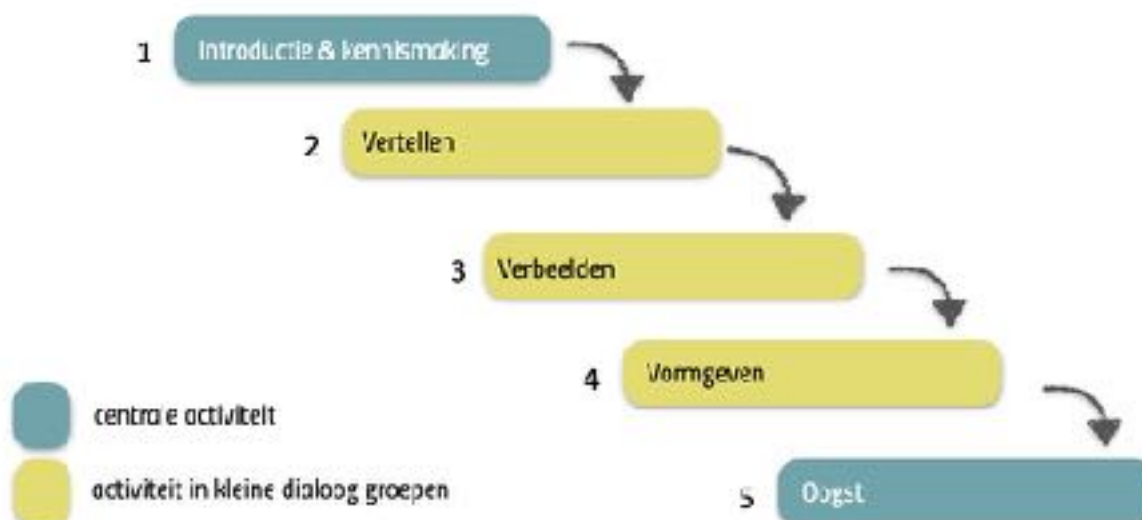
Bereid jezelf voor - ook als ervaren dialoog begeleider - door middel van de handleiding.

2. Bedenk en onderzoek van te voren voorbeelden vanuit verschillende perspectieven bij het thema zodat je die kan noemen om mensen op gang te helpen. Organiseer eventueel een oefendialoog om het thema met dialoog begeleiders te verkennen en/of het de handleiding te testen.

3. Verdiep je eventueel in je deelnemers met betrekking tot het thema en met betrekking tot hun dialoog-vaardigheden

De structuur van de Waarderende Dialoog

Na de centrale introductie en kennismaking gaan deelnemers in kleine groepen. Daar wordt de Introductie en kennismaking voortgezet:

Fase 1. Introductie en Kennismaking

In de dialoog groep. Vervolg op Introductie en Kennismaking in de grote groep.

Wat doe je als DB?

- Je heet iedereen welkom
- Je stelt jezelf voor en zegt iets over je neutrale rol tijdens de dialoog
- ... geeft een toelichting op de dialoog principes
- ... en op de fasen van de dialoog (de bedoeling en context zijn al in het centrale programma besproken)
- Je spreekt af dat alles vertrouwelijk is
- Je vraagt deelnemers zich voor te stellen, door het noemen van hun naam en de betekenis van het thema voor hem of haar, bijvoorbeeld met de vraag „Welke eerste gedachte heb je bij het thema?“

Waarom doe je het?

Tijdens de fase van Introductie en kennismaking zet je als DB een sfeer, je creëert veiligheid en vertrouwen. De introductie dient als opwarming op het thema, als kennismaking met de dialoog, en natuurlijk als kennismaking met elkaar. Ieder heeft in ieder geval al iets gezegd, er is naar elkaar geluisterd.

Hoe doe je het?

Om te stimuleren dat de deelnemers zich uitspreken kun je Het “Popcorn principe” gebruiken degene die het eerst “op popt” krijgt het woord in plaats van een rondje te maken. Je kunt mensen ook de beurt door laten geven. Houd de tijd in de gaten, het is een kennismaking. Het uitwisselen van ervaringen komt later. In deze fase vragen we niet om door te vragen.

Fase 2. Vertellen

Het delen van ervaringen

Wat doe je als DB?

Je vraagt deelnemers om positieve ervaringen met betrekking tot het thema in te brengen. De verschillende perspectieven op het thema die uit de persoonlijke ervaringen komen zorgen ervoor dat de blik van deelnemers verruimt wordt. Het

luisteren naar die verschillende ervaringen maakt nieuwsgierig en stelt deelnemers in staat om verdiepende vragen te stellen.

Voor deelnemers met weinig of geen dialoog-ervaring licht je toe welk soort ervaringen bedoeld worden, namelijk:

eigen, concrete, bij voorkeur positieve, bij voorkeur actuele ervaringen.

Voor dialoog begeleiders is het goed om te weten dat een ervaring vooral een vorm van kennis of inzicht is, die door ondervinding geleerd wordt. Het kan een unieke of persoonlijke ervaring zijn, of een ervaring met een groep mensen, een praktische ervaring zijn, of juist een esthetische of religieuze ervaring, een zintuiglijke of wetenschappelijke ervaring.

Vraag deelnemers de relevante ervaring te delen en te beschrijven alsof het een film is. Andere deelnemers kunnen helpen door te vragen naar onderdelen die nog niet duidelijk zijn in de beschrijving.

Wanneer de ervaringen gedeeld zijn kunnen overeenkomsten en verschillen benoemd worden.

Waarom doe je het?

Bij het uitwisselen van de ervaringen zoekt de groep naar de positieve kern met betrekking tot het thema en naar de verschillende perspectieven daarbij,. Iedereen kan aan het woord komen. Het gaat om het expliciet maken van zo volledig mogelijke authentieke ervaringen, zodat iedereen zich er een beeld van kan vormen zich er een beeld van kan maken. Met zes deelnemers krijg je dus zes films over hetzelfde thema.

Naast het onderzoek naar wat er feitelijk is gebeurd, worden oordelen, interpretaties en achterliggende waarden en normen onderzocht of successen, sterke punten, de beste praktijkervaringen.

Het spreken over eigen ervaringen maakt abstracte of complexe thema's toegankelijk en concreet. Zo kan een groter gevoel van betrokkenheid bij een thema ontstaan en geeft de dialoog deelnemers een breed spectrum van belevingen en gezichtspunten op het thema mee.

Hoe doe je het?

Voor een Dialoog Begeleider is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de juiste ervaringen worden gedeeld. Ze vormen namelijk de basisingrediënten voor het gesprek.

Geef deelnemers de informatie over het soort ervaring dat wordt bedoeld met voorbeelden.

Bruikbare ervaringen kun je herkennen aan de formulering die wordt gebruikt. Motiveer deelnemers om in de ik-vorm te spreken, om slechts één ervaring uit te kiezen en geen reeks, om een ervaring te gebruiken die vrij recent is en om de ervaring concreet en precies te beschrijven.

Hulpvragen om de individuele verhalen van de ervaringen helder te krijgen

- Beschrijf de film, de feitelijke gebeurtenissen, de setting, de mensen die erbij waren: wie, wat, waar, hoe, wanneer?
- Waar was je? Hoe zag het daar uit?
- Wanneer was het?
- Wie waren erbij? Welke belangen speelde een rol?
- Wat gebeurde er? Wat deed je? Wat deden anderen?
- Wat betekende de situatie voor jou? Welk gevoel had je? Welke gedachten?
- Waarom was dit belangrijk voor je? Welk inzicht bracht het je of wat leerde je ervan?
- Vraag eventueel ook andere verhelderende, verdiepende vragen.
- Pas op: maak er geen „verhoor” van.

Hulpvragen om de collectieve wijsheid uit deze fase expliciet te maken

- Welke inzichten heb jij zelf uit de verhalen gehaald? Wat is jou eigen-wijsheid?
- Wat vind/vond je inspirerend?
- Hoe zou je dit noemen?
- Is er nu ook een gezamenlijk beeld waar het om draait bij dit thema?
- Wat was de kern van de afzonderlijke verhalen?
- Waar gaat het bij dit thema om?
- Wat raakt ons in de voorbeelden?
- Wat is er volgens jou aan de hand?
- Welke collectieve wijsheid wordt hier zichtbaar?
- Kunnen we een collectieve wijsheid formuleren

Fase 3. Verbeelden

Dromen, de ideale situatie

Wat doe je als DB in Fase 3, Verbeelden?

- Je vraagt deelnemers om een moment stilte, zodat zij hun ideale of gewenste situatie met betrekking tot het thema in hun hoofd kunnen oproepen en gaan verbeelden.
- Daarna kunnen deelnemers de ideale situatie eventueel opschrijven en delen met de groep.

Waarom doe je het?

Dromen dienen om een uit de concrete werkelijkheid te komen, de verbeelding aan te spreken, ruimte te maken voor hoop, te denken in mogelijkheden, voorbij gaan aan het hier en nu.

Het hoopvolle dat zichtbaar is geworden door het delen van positieve ervaringen wordt uitvergroot in deze fase. Een betere, meer ideale toekomst wordt verbeeld en gedeeld.

Het gaat om het aanboren van een perspectief dat in de toekomst ligt, het aanboren van creativiteit, hoop en passie. Dat geeft zin en energie.

Afhankelijk van de doelstelling van en de deelnemers aan de dialoog, kunnen in deze fase ook collectieve elementen uit de dromen expliciet gemaakt worden.

Hoe doe je het?

Laat deelnemers hun ogen sluiten voor de visualisatie van hun droom. Het is niet voor iedereen makkelijk om los te komen van de actuele situatie. Help deelnemers met zinnen als:

- Waar gaat het om in je droom?
- Hoe ziet het er voor jou uit over een twee jaar?
- Kan je een beeld schetsen van je gewenste toekomst. Het hoeft niet perfect of volledig te zijn, probeer de kern te pakken
- Beschrijf je ideale toekomst

- Wat zie je, hoor je, ruik je, voel je, denk je...
- Waar ben jij in deze droom? Wie zijn er nog meer?

Fase 4. Vormgeven

Doen of actie, Hoe komen we van van A naar B

Wat doe je als DB?

Je vraagt deelnemers concrete stappen te formuleren om hun ideale situatie dichterbij te brengen, hoe kan je je droom vormgegeven? En wat is daar voor nodig? Zorg als DB dat deelnemers concreet zijn. Bijvoorbeeld door te vragen „wat kan je komende week al doen?

Waarom doe je het?

Bij het formuleren van concrete stappen om eigen of collectieve doelen te bereiken komt positieve energie vrij. Het is voor veel mensen bevredigend om een beeld te hebben van de ideale toekomst en de stappen die ondernomen kunnen worden. Ook al is de verbeelding van de droom of de stappen ernaar toe niet compleet.

Hoe doe je het?

Deze stap gaat meestal vanzelf. Vormgeving van de stappen die leiden tot de ideale situatie moeten wel betrekking hebben op wat deelnemers zelf kunnen doen, daarbij kunnen ze ook formuleren wat er nog meer nodig is, bijvoorbeeld hulp van anderen. Het resultaat is geen wensenlijstje, maar meer een intentieverklaring.

Fase 5. Oogsten

Wat doe je?

Aan het eind van de dialoog vraagt de DB aan deelnemers op te schrijven wat ze „meenemen” uit de dialoog. Meestal gebeurt dit in de kleine groep, maar in ieder geval in de grote groep.

Waarom doe je het?

De persoonlijke leerervaringen worden vastgelegd wanneer deelnemers opschrijven wat ze „meenemen” uit de dialoog. Wanneer deelnemers bij een

online dialoog in de chat formuleren welke inzichten zij gekregen hebben, dan kan dat tot een gevoel van verbinding en enthousiasme zorgen.

Hoe doe je het?

Ruim voldoende tijd in voor het vastleggen van persoonlijke en/of collectieve leerervaringen.

Gebruik voor het vastleggen van notities een online tool voor online dialogen of een Whiteboard of papier bij dialogen In Real Life. Bedenk bij de voorbereidingen hoe je dit wilt uitvoeren.

De evaluatie kan ook in de kleine dialoog groep als in de grote groep worden gehouden. Daarbij kan, afhankelijk van de doelstelling van de dialoog, meer of minder aandacht geschonken worden aan de inhoudelijke opbrengst en aan het proces van verbinding en samenwerking tijdens de dialoog.

Een korte reflectie in de grote groep en „napraten” zorgt ervoor dat de sfeer van „zin hebben in de toekomst” en/of de energie die is ontstaan, wordt gedeeld en zo een goede afsluiter is. Samen ontspannen helpt daar ook bij.

2021, Juli